

Skola för kunskap

Folkpartiet liberalernas skolprogram för
Stockholms stad 2006

2006-08-29

Folkpartiet

Stockholms skolor skulle kunna vara bäst i världen. Sverige har en fantastisk bildningstradition och staden avsätter år efter år mycket stora resurser till skolan. Ändå blir sammanfattningsbetyget svagt. Skolans brister beror i mycket hög grad på den socialdemokratiska skolpolitik som misslyckats trots de goda förutsättningarna.

Den nuvarande stadshusmajoriteten har visat att den saknar politisk vilja att förbättra situationen i Stockholms skolor. I stället för att försöka åtgärda problemen har socialdemokraterna ägnat sina fyra år vid makten till att avveckla de reformer som infördes av folkpartiet under den borgerliga majoriteten mellan 1998 och 2002. Stockholmproven har avskaffats liksom skriftliga omdömen. Skolk redovisas inte längre i betygen. Skolpengen har sänkts och de elever som har störst behov av stöd har drabbats av de värsta besparingarna.

Om vi får stockholmarnas förtroende att ta ansvar för Stockholms stads skolpolitik vill vi skapa en skola för stadens invånare att vara stolta över, en grund- och gymnasieskola som är ett föredöme för resten av landet. Vi vill skapa en skola med kunskap i fokus präglad av trygghet och arbetsro. Vi vill ta upp arbetet mot stök och bråk och skapa en skolmiljö där alla elever uppnår goda resultat, oavsett föräldrarnas bakgrund och möjlighet att ge stöd.

I folkpartiets skolprogram för Stockholm redovisar vi 44 förslag som kan utveckla Stockholms skolor. Vi vill särskilt lyfta fram fyra av dessa förslag.

Öronmärk förskolans resurser

Stockholms förskolor har under de senaste åren präglats av långa köer och stora barngrupper. Osäkerheten inför om barnet får plats i tid på förskolan breder ut sig bland föräldrar. En viktig anledning till att problemen består trots ökade resurser, är att en betydande del av förskolans pengar gått till helt andra verksamheter i stadsdelarna. En granskning som gjorts av kommunfullmäktiges utredningstjänst visar att totalt 558 miljoner kronor har omprioriterats från förskolan till andra verksamheter under den gångna mandatperioden. Summan motsvarar nyanställning av närmare 1400 förskollärare eller 1850 barnskötare.

Skillnaderna mellan olika stadsdelar är också mycket stora. I Kista har hela 15,6% (88,6 miljoner) av förskolans resurser förts bort, i Skarpnäck handlar det om 12,8% (66,9 miljoner). De enda stadsdelar som låtit hela anslaget från fullmäktige gå till förskolan är Östermalm och Katarina-Sofia.

Folkpartiet kräver att förskolans resurser öronmärks så att de endast får användas till barnomsorg. En förskolepeng ska införas så att resurserna går direkt ut till förskolorna, och inte omfördelas till annat.

Storsatsning på läsning

Svenska skolelever får allt bristfälligare kunskaper i läsning. Enligt den internationella jämförelsen PIRLS och Skolverkets Nu-utvärdering har svenska skolelevers läsförmåga försämrats under de senaste 10 åren. Andelen direkt lässvaga elever har tredubblats sedan 1995.

Socialdemokraternas maktövertagande 2002 innebar ett slut på mycket av det framgångsrika arbetet för ökad läsning som påbörjades under den förra borgerliga mandatperioden. Satsningen på läsutvecklingsscheman (LUS) har upphört och det är i dag upp till varje skola att använda sig av systemet. Stockholmsproven i svenska har avskaffats. Biblioteken har under hela mandatperioden visat på sjunkande utlåningssiffror.

Folkpartiet föreslår en storsatsning på läsning i Stockholms skolor och förskolor. Vi vill införa utvärdering av barns språkförståelse redan i förskoleklass, återinföra LUS och anställa fler speciallärare. En lärare på varje skola får huvudansvar för att driva läsutveckling, varje elev ska få en skönlitterär bok och skolbiblioteken ges ökade resurser.

Inför ett ordningsomdöme

Mindre än varannan elev i årskurs nio är nöjd med den arbetsro som råder i klassrummet, enligt Stockholms stads senaste brukarundersökning. Allt fler elever anmäler att de blivit utsatta för kränkande behandling på sin skola – och att skolan inte hjälpt och stöttat. Förra året anmäldes 35 fall av kränkande behandling i Stockholms stad, en ökning med 25 procent på bara tre år. Samtidigt ökar också anmälningarna av våld och hot mot lärare. Bara i Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd anmäldes under 2004 hela nio fall av våld och hot mot vuxna i skolan.

Arbetsro och trygghet är av avgörande betydelse för skolan. Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan eller arbetet. För att komma tillrätta med problemen krävs en politik som ger skolor, lärare, elever och föräldrar förutsättningar att skapa en skola fri från våld.

För att ge stöd åt de lärare som försöker upprätthålla tryggheten i skolan vill folkpartiet införa ett omdöme om elevernas ordning och uppförande. I avvaktan på ett nationellt ordningsomdöme ska Stockholms stad erbjuda alla föräldrar med barn i grund- och gymnasieskolan ett omdöme om barnets ordning och uppförande i skolan.

Inrätta särskilda IV-skolor

Hösten 2005 blev det individuella programmet för första gången det största gymnasieprogrammet i Stockholms kommunala gymnasieskolor. Mer än var fjärde förstaårselev i den kommunala gymnasieskolan återfinns på något av stadens IV-program. Det program, som från början var tänkt som ett tillfälligt stöd för de elever som inte blivit godkända i grundskolan, är numera större än både det samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga programmet. Eleverna på IV-programmet är en mycket bred sammansättning av ungdomar med skiftande behov av hjälp och stöd.

Folkpartiet vill ersätta dagens individuella program med ett antal mindre IV-skolor som är specialiserade på att hjälpa de elever som misslyckas att uppnå gymnasiebehörighet. För vissa elever kan arbetet ske vid grundskolan i form av ett tionde skolår. En IV-sluss får ansvar för att bedöma det individuella behovet av fortsatt utbildning för varje elev.

44 steg till en ny skolpolitik

Förskola

1. Öronmärk förskolans resurser
2. Fler förskollärare
3. Begränsa barngruppernas storlek
4. Fler alternativ i förskolan
5. Barnomsorg i tid
6. Underlätta det fria valet

Kunskap i centrum

7. Läsa-skriva-räkna-garanti i lågstadiet
8. Stockholmsprov i svenska, engelska och matematik
9. Fler speciallärare
10. Skriftliga omdömen från årskurs ett
11. Betyg från sjätte klass
12. Inrätta en skolinspektion

Storsatsning på läsning

13. Undersök språkförståelse i förskoleklass
14. Läsutvecklingsscheman (LUS) på alla skolor
15. Läsutvecklingsledare på varje skola
16. Inför en litterär kanon
17. En egen bok åt varje elev
18. Satsa på skolbiblioteken

Trygghet och arbetsro

19. Inför ett ordningsomdöme
20. Redovisa skolk i betygen
21. Krafttag mot mobbning och annan kränkande behandling
22. Öka och tydliggör lärarnas befogenheter
23. Obligatoriska kontaktsamtal med föräldrar

24. Skolakut för grovt kriminella elever
25. Nolltolerans mot rasism och sexuella trakasserier

Satsa på lärarna

26. Höj läraryrkets status
27. Anställ endast behöriga lärare
28. Skapa karriärvägar
29. Inför lektorat
30. Fortbildning och utveckling

Utveckla gymnasieskolan

31. Inrätta särskilda IV-skolor
32. Öka profileringen
33. Inrätta elitgymnasium
34. Utveckla yrkesprogrammen
35. Inrätta en modern lärlingsutbildning

En skola för alla

36. Bryt utanförskapet
37. Rädda särskolan
38. Fler speciallärare i särskolan
39. Avskaffa stadsdelsarresten
40. Funktionshinder inget hinder

Befria grundskolan

41. Höj skolpengen
42. Flytta grundskolan från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden
43. Stärk rektorerna
44. Slå vakt om valfriheten

Förskola

De flesta barn i Stockholm går eller har gått i förskolan. Förskolan lägger en utmärkt grund för barnens skolgång. Förskolans arbetssätt ska präglas av en tilltro till barnets egen förmåga och lust att lära och utvecklas. Alla föräldrar ska få information om förskolans mål och hur det egna barnet utvecklas.

7 steg till en bättre förskola

- Öronmärk förskolans resurser
- Fler förskollärare
- Begränsa barngruppernas storlek
- Fler alternativ i förskolan
- Barnomsorg i tid
- Underlätta det fria valet

1. Öronmärk förskolans resurser

Under de senaste åren har en mycket stor andel av förskolans ökade resurser använts till helt andra verksamheter i stadsdelarna. En undersökning som gjort av kommunfullmäktiges utredningstjänst visar att mer än en halv miljard kronor omfördelats från förskolans budget till andra verksamheter i stadsdelarna under socialdemokraternas styre de sista fyra åren.

Förskolans pengar ska bara kunna användas till förskoleverksamhet. Att resurserna som i dag kan användas för att fylla stadsdelsnämndernas svarta hål är oacceptabelt. Vi vill därför införa en förskolepeng som går direkt till förskolan. I väntan på att ett pengsystem införs ska resurserna till förskolan öronmärkas.

2. Fler förskollärare

För att barn ska våga utforska och ta till sig kunskap krävs en lugn och trygg miljö som är anpassad för små barn. Måltider och vila ska präglas av lugn och ro. För att skapa trygghet krävs att personalen sätter tydliga gränser för barnen.

I takt med att förskolan får ett större pedagogiskt ansvar än tidigare är det viktigt att det är utbildad personal som har huvudansvaret för verksamheten. Staden ska ha som mål att minst två tredjedelar av personalen i förskolan utgörs av utbildade förskollärare. Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare.

Förskoleklassen, som fungerar som en bro mellan förskola och skola, bör göras obligatorisk och utgöra det första året i en tioårig grundskola. För att tidigt upptäcka läs- och skrivsvårigheter vill folkpartiet att barns språkförståelse undersöks redan i förskoleklassen. Samtidigt bör en mer flexibel skolstart införas där barnets mognad utgör en viktigare faktor än fysisk ålder.

3. Begränsa barngruppernas storlek

I vissa stadsdelar går i dag mer än 20 barn i varje barngrupp. Skillnaderna mellan stadsdelarna är mycket stora, och i socialdemokraterna har på många håll misslyckats fullständigt med att minska barngruppernas storlek. Stockholms stad måste leva upp till sitt löfte om ett maxtak på barngrupperna om 14 barn i småbarngrupper och 18 barn i syskongrupp.

4. Fler alternativ i förskolan

Ett varierat utbud av barnomsorg, både kommunala och enskilt drivna förskolor och familjedaghem, ger föräldrar möjligheter till ett aktivt val och ökar förutsättningarna till mindre barngrupper och en bättre miljö i förskolan. Socialdemokraternas hårdnackade motstånd till privata alternativ är en viktig förklaring till de stora barngrupperna som i dag finns i de flesta stadsdelar. Förskolepersonal som vill ta över verksamheten i egen regi genom avknoppning ska ges stöd och uppmuntran. Stockholms stad ska ha en positiv attityd till fristående alternativ som vill etablera sig.

5. Barnomsorg i tid

Flera stadsdelar i Stockholm har i dag mycket svårt att klara barnomsorgsgarantin. Föräldrar som inte får barnomsorg inom tre till fyra månader ska få ett skadestånd motsvarande den ekonomiska ersättning för en förskoleplats som staden betalar ut till stadsdelsnämnderna.

6. Underlätta det fria valet

För att göra det möjligt för alla föräldrar att göra ett aktivt val av barnomsorg vill vi förbättra informationen till föräldrarna och förenkla administrationen för att välja förskola. Vi vill göra det möjligt för föräldrar att välja barnomsorg och ställa sitt barn i kö för en plats via Internet. Med en gemensam webbplats för all barnomsorg i Stockholm ökar också förutsättningarna för föräldrar att hitta information om och jämföra olika förskolor.

Kunskap i centrum

Liberalismens mål är att alla människor ska kunna förverkliga just sina drömmar. Människor växer med kunskaper. Bildning ger människor makt och möjlighet att forma sina egna liv. Med utbildning ökar individens valmöjligheter.

Skolan ska, genom att förmedla kunskaper, bidra till ökad jämlikhet. Vår dröm är ett samhälle där alla människor ges likvärdiga förutsättningar att skapa sin egen lycka i livet, oavsett föräldrarnas sociala status, studietraditioner eller ekonomiska ställning. Det kräver en skola som har höga förväntningar på eleverna och som vågar utvärdera målen.

6 steg till en skola med kunskap i centrum

- Läsa-skriva-räkna-garanti i lågstadiet
- Stockholmsprov i svenska, engelska och matematik
- Fler speciallärare
- Skriftliga omdömen från årskurs ett
- Betyg från sjätte klass
- Inrätta en skolinspektion

7. Läsa-skriva-räkna-garanti i lågstadiet

Folkpartiet vill införa en "Läsa-skriva-räkna-garanti", som ska ge alla elever med särskilda svårigheter i svenska och matematik rätt till extra undervisning. Dessa elever bör också ha tillgång till speciallärare och få läxläsningshjälp och extralektioner på eftermiddagar och

helger. I sista hand bör en extra termin eller årskurs erbjudas de elever med allra störst behov av insatser. Ingen elev i Stockholm ska behöva lämna tredje klass utan att kunna läsa, skriva och räkna.

8. Stockholmsprov i svenska, engelska och matematik

För att upptäcka elever med behov av extra stöd är det viktigt att regelbundet utvärdera kunskapsresultaten, och att det görs redan under de första skolåren. Folkpartiet vill därför utvärdera elevernas kunskaper i läsning, skrivning och räkning redan från årskurs tre. Utvärderingen ska ske genom nationella prov och genom återinförandet av Stockholmsproven i svenska, engelska och matematik.

Tydliga kunskapskrav tillsammans med fortlöpande mätningar och uppföljningar av elevernas resultat påverkar kunskapsinläringen positivt. Det finns ett värde i att kunna mäta elevers resultatutveckling även innan de får betyg. På så sätt underlättas beslut om stödinsatser och utvärdering av deras effekter.

9. Fler speciallärare

Skolan måste på ett tidigt stadium sätta in resurser till elever som behöver extra stöd för att lära sig läsa och skriva. Därför är det mycket oroande att antalet utbildade speciallärare och specialpedagoger i svensk grundskola nästan har halverats sedan 1990. För de elever med störst behov av stöd är speciallärarna nödvändiga. En av de viktigaste åtgärderna för att öka antalet speciallärare är att inrätta en speciallärarutbildning som är inriktad på arbete med eleverna. Stockholms stad måste arbeta mycket aktivt för att öka andelen speciallärare och specialpedagoger med pedagogisk utbildning i skolorna.

10. Skriftliga omdömen från årskurs ett

Skriftliga omdömen är ett sätt att hålla eleven och föräldrarna informerade om hur det går i skolan och ett redskap för att kräva det stöd som elever i behov har rätt till. Under den förra mandatperioden gavs alla stockholmsföräldrar rätt till skriftliga omdömen om deras barns utveckling och resultat. Folkpartiet vill åter ge föräldrar och eleverna den möjligheten.

11. Betyg från sjätte klass

Betygen sänder en tydlig signal till skolan att den berörda eleven behöver extra stöd och hjälp. Både eleven och elevens föräldrar, lärare och rektorer behöver få dessa signaler tidigare än i åttan, därför måste riksdagen fatta beslut om att betyg ska införas redan från sjätte klass. För att ge mer rättvisande betyg måste också fler steg införas på betygsskalan.

12. Inrätta en skolinspektion

I dag är skillnaderna mellan olika skolor stora, till exempel när det gäller skolresultat och betygssättning. Det är viktigt att alla elever ges samma förutsättningar att uppnå goda resultat och att dessa värderas lika över hela staden. Därför vill folkpartiet inrätta en fristående skolinspektion för att granska kvaliteten i fristående och kommunala skolor. Vi vill också flytta ansvaret för grundskolan från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Alla elevers kunskaper ska värderas lika, oavsett i vilken skola de går.

Storsatsning på läsning

Läsning är grunden för allt lärande. Den som inte lär sig läsa under de första skolåren får mycket svårt att tillgodogöra sig utbildningen i många andra ämnen. Det faktum att många elever aldrig lär sig läsa och skriva i skolan, är ett stort svek mot våra unga.

Vi är övertygade om att det går att vända utvecklingen. Under den förra borgerliga mandatperioden genomförde folkpartiet en rad ambitiösa satsningar på läsning och bibliotek i Stockholm. Det är hög tid att återigen sätta fokus på läsning och ge skolan de verktyg och förutsättningar som behövs för att alla elever ska lära sig läsa och skriva.

6 steg till en skola som storsatsar på läsning

- Undersök språkförståelse i förskoleklass
- Läsutvecklingscheman (LUS) på alla skolor
- Läsutvecklingsledare på varje skola
- Inför en litterär kanon
- En egen bok åt varje elev
- Satsa på skolbiblioteken

13. Undersök språkförståelse i förskoleklass

Många elever behöver extra stöd redan det första skolåret för att kunna lära sig läsa och skriva. Tyvärr upptäcks läs- och skrivsvårigheter ofta onödigt sent, och stöd och hjälp kan inte sättas in från första början. Folkpartiet vill därför att barns språkförståelse undersöks redan i förskoleklassen. I dag finns Stockholmsskolor där exempelvis redskapet ”fonolek” används i förskoleklass för att upptäcka dyslexi eller olika former av inlärningssvårigheter. De barn som bedöms ha svårigheter kan då få ett individuellt stöd direkt vid skolstarten i årskurs ett.

14. Läsutvecklingscheman (LUS) på alla skolor

Goda språkkunskaper är grunden för all inlärning. Men sedan början av nittiotalet har svenska elevers läsförmåga försämrats. Nio- och tioåringar läser mindre i dag. För att vända den negativa utvecklingen vill Folkpartiet i Stockholms stad fortsätta med den satsning på läsutveckling i grundskolan som inleddes av den borgerliga majoriteten förra mandatperioden.

Vi vill att det läsutvecklingsschema som i dag fortfarande tillämpas i vissa stadsdelsområden ska återinföras i hela Stockholm. Staden ska också samla in resultaten av elevernas läsutveckling för att kunna följa läskunnigheten över tid.

15. Läsutvecklingsledare på varje skola

En läsutvecklingsledare med mycket hög kompetens inom läsning ska finnas på varje skola. Tjänsten ska innehas av en svensklärare. Läsutvecklingsledaren ska ha specialistkompetens i barns och ungas läsande och ansvara för att driva arbetet med läsutveckling på skolan. Hon eller han ska fungera som rådgivare och utveckla arbetsmetoder för skolans övriga lärare. En viktig uppgift blir att hitta litteratur och uppgifter för att stimulera riktigt duktiga elever, elever som det kan vara svårt att hitta utmaningar för i dag. Inrättandet av läsutvecklingsledare bidrar också till att utveckla en ny karriärväg. Staden ansvarar för att dessa personer erbjuds en god och kontinuerlig fortbildning.

16. Inför en litterär kanon

Elever ska ha rätt till stöd av skolan för att få läsa de främsta svenskspråkiga författarna och världslitteraturens stora verk. Därför vill vi att en litterär kanon ska införas i skolan. Att införa en kanon skulle på ett avgörande sätt bidra till alla elevers tillgång till litteraturen. Folkpartiet anser att läraren ska ha stor frihet att använda sig av de metoder han eller hon anser är bäst för att nå uppställda mål. Men samtidigt är det av stor vikt att elever i olika landsändar får ta del av de författarskap som utgör en avgörande del av Sveriges kulturarv. Eleverna ska ges en gemensam referensram och inblick i svensk och utländsk litteraturhistoria. De elever som inte får stöd hemifrån i sin läsning gynnas mest av att en kanon införs.

17. En egen bok åt varje elev

Att få en egen bok är för många barn ofta början på ett brinnande läsintresse. Inte minst för de barn som sällan eller aldrig får böcker av familjen skulle betydelsen av att få en egen bok från skolan vara av stort värde. Varje skolelev i Stockholm ska därför få en egen skönlitterär bok vid ett tillfälle i grundskolan, förslagsvis i samband med skolavslutningen i årskurs tre. Skolorna bör kunna välja mellan ett antal olika verk i den svenska barnlitteraturen.

18. Satsa på skolbiblioteken

Det finns ett starkt samband mellan böcker i hemmet och läsförmåga. Den internationella studien PIRLS visar att inte bara läskunnigheten bland svenska elever har försämrats under nittioalet, utan även antalet böcker i barnens hem. För barn med sämre tillgång till böcker i hemmet kan skolbiblioteket fungera som en motvikt. Skolbiblioteken spelar en mycket viktig roll i arbetet med att förbättra läskunnigheten och få fler elever att uppskatta den skatt som litteraturen utgör. Folkpartiet vill därför satsa på att utveckla skolbiblioteken och ta tillvara på skolbibliotekariernas kunskap och engagemang. De bör vara en naturlig och integrerad del av skolornas svenskundervisning. Skolbibliotekarierna fyller en central roll som motorer i läsutvecklingen och ska erbjudas god fortbildning av staden.

Trygghet och arbetsro

Arbetsro och trygghet är av avgörande betydelse för skolan. Att elever och lärare dagligen mobbas, kränks och hotas är naturligtvis helt oacceptabelt. Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan eller arbetet. För att komma tillrätta med problemen krävs en politik som ger skolor, lärare, elever och föräldrar förutsättningar att skapa en skola fri från våld.

7 steg till en skola med trygghet och arbetsro

- Inför ett ordningsomdöme
- Redovisa skolk i betygen
- Krafttag mot mobbning och annan kränkande behandling
- Öka och tydliggör lärarnas befogenheter
- Obligatoriska kontaktsamtal med föräldrar
- Skolakut för grovt kriminella elever
- Nolltolerans mot rasism och sexuella trakasserier

19. Inför ett ordningsomdöme

För att ge stöd åt de lärare som försöker upprätthålla tryggheten i skolan vill folkpartiet införa ett omdöme om elevernas ordning och uppförande. Omdömet ska dels ange hur eleven behandlar elever, lärare och andra vuxna i skolan, dels ska det ange om eleven kommer i tid, tar ansvar för sina studier och studiemiljön i skolan eller om eleven är stökig och använder svordomar. I avvaktan på ett nationellt ordningsomdöme ska Stockholms stad erbjuda alla föräldrar med barn i grund- och gymnasieskolan ett omdöme om barnets ordning och uppförande i skolan.

20. Redovisa skolk i betygen

Frånvaro från lektioner leder till sämre kunskaper. För att öka elevers närvaro vill folkpartiet åter att skolk och annan olovlig frånvaro skrivs in i terminsbetygen. I tidigare årskurser ska föräldrarna regelbundet få skriftlig information om sina barns frånvaro.

21. Krafttag mot mobbning och annan kränkande behandling

Alla elever måste känna sig trygga i skolan och på sin väg till och från skolan. Vid samtliga fall av mobbning, hot eller kränkande behandling ska skolan kontakta föräldrarna samma dag. Allvarliga brott ska alltid polisanmälas. I sista hand måste det också vara möjligt att flytta elever som mobbas, eller på andra sätt kraftigt missköter sig, till andra skolor.

Den som mobbas ska aldrig vara tvungen att byta skola. Folkpartiet kräver en stadsövergripande policy mot mobbning för hela Stockholm, något som socialdemokraterna stoppat. Skolhälsovärden bör också få ett mer specifikt uppdrag att jobba aktivt med stöd till elever som mobbas och kränks i skolan.

22. Öka och tydliggör lärarnas befogenheter

Många lärare och skolledare uppger att de är osäkra på vad som är verksamma och tillåtna åtgärder för att upprätthålla ordning och trygghet i klassrummet. Det är viktigt att stadens politiska ledning stöttar alla lärare som försöker upprätthålla ordningen i skolan.

Bestämmelserna om disciplinära åtgärder är otydliga och problematiska att tolka. Därför vill vi ta fram en plan mot kränkande behandling i Stockholms skolor för att öka och tydliggöra lärarnas befogenheter. I planen ska det tydligt framgå vilka sanktionsmöjligheter lärare och skolledare har för att komma tillrätta med elever som kränker sina klasskamrater.

23. Obligatoriska kontaktsamtal med föräldrar

Skolan bär ett stort ansvar för elevernas trygghet under skoldagen. Samtidigt är det föräldrarna som bär det yttersta ansvaret för sina barn. Kontakterna mellan skola och föräldrar är centrala i arbetet med att motverka mobbning. Föräldrar ska därför alltid informeras om deras barn mobbas eller blir mobbade.

Föräldrar ska också ges snabb information om deras barn har olovlig frånvaro från skolan. Enskilda skolor har i dag ett system där föräldrarna kontaktas via SMS eller mobiltelefon när deras barn uteblir från skolan utan att ha anmält frånvaro. Systemet bör införas på samtliga skolor i Stockholm.

24. Skolakut för grovt kriminella elever

Skolan måste vara en trygg och säker plats för elever och personal. En grundskoleelev som misstänks för ett mycket grovt brott borde rimligen inte få gå kvar i sin vanliga skola direkt efter att brottet begåtts. Stockholms stad bör inrätta en skolakut dit skolelever under 15 år som begått grova brott omedelbart hänvisas. Detta ska ske genom att elevens rektor fattar ett

omedelbart beslut om att undervisningen ska bedrivas i en tillfällig undervisningsgrupp, en ”skolakut”, bestående enbart av den enskilde eleven.

Undervisningen på skolakuten ska bedrivas av kompetenta pedagoger i samverkan med socialtjänsten under den tid som brottet och dess konsekvenser utreds. Skolakuten blir ett verktyg för skola och socialtjänst att flytta kriminella elever som upplevs som ett hot av skolledare, lärare och elever bort från skolan. En skolakut skulle också skapa förutsättningar för socialtjänsten att i lugn och ro arbeta med att hitta en långsiktig lösning för den berörda ungdomen.

25. Nolltolerans mot rasism och sexuella trakasserier

Skolan ska vara en frizon från rasistisk propaganda, antisemitism och andra former av intolerans. Skolan har ett ansvar för att alla elever och personal ska kunna känna sig trygga och slippa fördomar och rasism. Yttrandefriheten innebär att varje människa har rätt till sin åsikt. Men yttrandefriheten kan aldrig tas som intäkt för att extremistiska grupper använder Stockholms skolor som brygga för att rekrytera aktivister och sprida propaganda.

Könsord och andra former av kränkande språkbruk har blivit allt vanligare i skolan. I första hand är det flickor och kvinnor som drabbas av ett allt rårare språk, men det drabbar även män. Tilltal som hora och böggjäväl skulle vara fullständigt otänkbara på de flesta arbetsplatser, men är i dag vardagsmat på många skolor. Detta är fullkomligt oacceptabelt. Sexuella trakasserier i alla dess former måste motarbetas. Grova trakasserier mot såväl elever som lärare är dessutom ett brott mot den enskilde, och bör polisanmälas.

Satsa på lärarna

Ingen annan faktor är så viktig för skolans kvalitet som en bra lärarkår. Lärarna har ett stort ansvar för elevernas utveckling till fria, ansvarsfulla och kunniga individer. Kombinationen av goda teoretiska och pedagogiska kunskaper, tillsammans med ansvaret för barn och ungdomars intellektuella mognad, gör lärarrollen unik. Läraryrket har tillåtits sjunka alldeles för mycket i status under de senaste decennierna. För att höja läraryrkets attraktionskraft och status krävs en rad åtgärder.

5 steg för att satsa på lärarna

- Höj läraryrkets status
- Anställ endast behöriga lärare
- Skapa karriärvägar
- Inför lektorat
- Fortbildning och utveckling

26. Höj läraryrkets status

Motiverade och utbildade lärare med goda ämneskunskaper är viktiga för bra undervisning. För att få fler behöriga lärare måste yrkets status höjas, ett arbete som också påbörjades av folkpartiet under den föregående mandatperioden. Folkpartiet vill åstadkomma det genom bland annat inrätta fler lektorat, fler karriärvägar och utvecklings- och fortbildningsmöjligheter.

Lärare och skolledning måste också alltid vara dem som är ansvariga för undervisningen och hur målen ska nås. Det pedagogiska arbetet i skolan måste fredas från klåfingriga politiker och byråkrater.

27. Anställ endast behöriga lärare

Enligt en nyligen presenterad undersökning från Statistiska Centralbyrån saknar varannan stockholmslärare i matematik och NO i årskurs 7-9 behörighet, dvs såväl pedagogisk utbildning som ämneskunskaper. Bland lärarna i svenska och andra språk saknar 44% behörighet.

Folkpartiet kräver ett omedelbart stopp för fastanställningar av lärare utan behörighet i Stockholms stads skolor. Stoppet ska kombineras med en ökad satsning på fortbildning för att göra det möjligt för de lärare som i dag saknar pedagogisk eller ämnesmässig kompetens att läsa in denna på högskolan.

28. Skapa karriärvägar

Det måste finnas fler alternativ för en lärare som vill göra karriär än att bli rektor. Därför vill vi inrätta fler karriärtjänster i skolan. Exempel på detta är lektorat, mentorskap där äldre lärare handleder yngre lärare, huvudlärar- och ämnesansvar samt funktionen som pedagogisk ledare på skolan. Ett exempel på det senare är de tjänster som läsutvecklingsledare som vi vill inrätta på varje skola i samband med en storsatsning på läsning.

29. Inför lektorat

Lektorer var förr ett vanligt inslag i svenskt skolväsende. Lektorerna stärker skolans forskningsanknytning och tillför skolan en viktig kvalitetsdimension. I dag har lektorat som en akademisk karriärväg för lärare i stort sett försvunnit. Under den förra borgerliga mandatperioden påbörjades en nysatsning på lektorat i Stockholm. Socialdemokraternas maktövertagande 2002 innebar att satsningen tynade bort. Vi vill återupprätta satsningen på lektorat i Stockholm skolor. Lärare måste få möjlighet att göra uppehåll för forskningsarbete och studier utan att riskera sin tjänst.

30. Fortbildning och utveckling

Ungefär hälften av Stockholms gymnasielärare kommer att gå i pension inom tio till femton år. Samtidigt går nyrekryteringen trögt, bara en av fem lärare är under fyrtio år. Det krävs en rad åtgärder för att vi både ska kunna rekrytera nya lärare och behålla de som redan finns inom stadens skolväsende.

Lärares möjligheter till fortbildning och utveckling i yrket måste öka. Samtidigt krävs åtgärder för att öka äldre lärares vilja att stanna i yrket ytterligare några år. Lärare över sextio år ska få möjlighet att fortsätta undervisa med minskad arbetstid, och ägna en ökad del av arbetet åt handledning och mentorskap av lärarstudenter och yngre kollegor.

Utveckla gymnasieskolan

Stadens och regeringens gymnasiepolitik har misslyckats. Det individuella programmet, hjälpklassen för eleverna som skolpolitiken har svikit, är i dag den största utbildningsvägen i årskurs ett på gymnasiet i Stockholm. Allt fler elever lämnar gymnasiet utan fullständiga betyg. Avhoppet från de yrkesförberedande programmen är omfattande.

Gymnasieskolan måste läggas om så att de elever som väljer bort de ämnen som ger högskolebehörighet också får en chans. Studiemotiverade elever måste mötas av större utmaningar.

5 steg för att utveckla gymnasieskolan

- Inrätta särskilda IV-skolor
- Öka profileringen
- Inrätta elitgymnasium
- Utveckla yrkesprogrammen
- Inrätta en modern lärlingsutbildning

31. Inrätta särskilda IV-skolor

Hösten 2005 blev det individuella programmet för första gången det största gymnasieprogrammet i Stockholms kommunala gymnasieskolor. Mer än var fjärde förstaårselev i den kommunala gymnasieskolan återfinns på någon av stadens IV-program. Det program, som från början var tänkt som ett tillfälligt stöd för de elever som inte blivit godkända i grundskolan, är numera större än både det samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga programmet. Det är ett tydligt bevis på att grundskolan ofta misslyckas med att ge godkända kunskaper i grundläggande ämnen.

Eleverna på IV-programmet är en mycket bred sammansättning av ungdomar med skiftande behov av hjälp och stöd. Folkpartiet vill ersätta dagens individuella program med ett antal mindre IV-skolor som är specialiserade på att hjälpa de elever som misslyckas att uppnå gymnasiebehörighet. För vissa elever kan arbetet ske vid grundskolan i form av ett tionde skolår. En IV-sluss får ansvar för att bedöma det individuella behovet av fortsatt utbildning för varje elev. Dagens blandning av elever med mycket olika behov utspridda på en rad skolor och inriktningar gör mer skada än nytta.

32. Öka profileringen

Varje gymnasieskola ska ha en tydlig profil med få utbildningsprogram. I stället för att varje gymnasieskola ska erbjuda så många olika utbildningar som möjligt bör var och en av Stockholms gymnasieskolor endast ha ett fåtal program där man håller högsta kvalitet. Genom profilering kan också de kommunala gymnasierna lättare konkurrera med Stockholms friskolor. Bland annat vill vi upprätta särskilda yrkesgymnasier med olika yrkesprofiler och ett elitgymnasium som ska vara ledande i Sverige inom matematik och naturvetenskap samt språk.

33. Inrätta elitgymnasium

Folkpartiet vill inrätta ett särskilt elitgymnasium med klasser med en tydlig profil mot matematik, naturvetenskap och språk. Målet är att skolan ska vara ledande inom Sverige i dessa ämnen.

34. Utveckla yrkesprogrammen

Gymnasiets yrkesinriktade program ska förbereda de elever som vill börja arbeta direkt efter gymnasiet för yrkeslivet. Många yrkesinriktade utbildningar kan bli mera specialiserade. I nära samarbete med branschorganisationerna kan mål som är viktiga för olika yrken arbetas fram. På det sättet blir yrkesutbildningen mera kvalificerad. Möjligheten till teoretiska studier ska erbjudas samtliga elever och ska kunna variera mellan de olika programmen.

35. Inrätta en modern lärlingsutbildning

Gymnasieskolan måste läggas om så att de elever som väljer bort de ämnen som ger högskolebehörighet också får en chans. Lärlingsutbildningar, där huvuddelen av utbildningen sker i ute i arbetslivet, bör skapas, liksom en modern lärlingsexamen som alternativ till gymnasieskolans studie- och yrkesförberedande program. Lärlingsutbildningen ska till stora delar vara arbetsplatsförlagd och ske i nära samarbete med näringslivet men kan vara kopplad till en gymnasieutbildning. Dagens svaga intresse för yrkesförberedande program är ett tydligt underbetyg åt den nuvarande utformningen av gymnasiets praktiska utbildningar.

En skola för alla

Under de senaste åren har socialdemokraterna genomfört de största besparingarna inom skolan på de elever som har störst behov av hjälp och stöd. Detta är djupt cyniskt. Besparingarna på särskolan har lett till mindre personal och i vissa fall tvingat elever med ett mycket stort behov av trygghet och kontinuitet att byta skola. Det faktum att resurser för särskilt stöd tillfaller stadsdelen snarare än den enskilda elevens skola har i praktiken skapat en stadsdelsarrest för barn med särskilda behov.

5 steg till en skola för alla

- Bryt utanförskapet
- Rädda särskolan
- Fler speciallärare i särskolan
- Avskaffa stadsdelsarresten
- Funktionshinder inget hinder

36. Bryt utanförskapet

Skolan spelar en nyckelroll för att bryta utanförskapet. Förskolor och skolor i utsatta områden ska ges särskilda resurser. Lärartätheten ska vara hög och det ska finnas god tillgång på speciallärare, inte minst i de lägre årskurserna. Skolan ska arbeta för att öka föräldrars delaktighet. Alla barn som behöver ska erbjudas läxhjälp och undervisning på skolloven.

37. Rädda särskolan

Det finns en stark strävan inom socialdemokratin att lägga ned särskolan. Deras huvudargument är att jämlikhet skapas om alla elever får exakt samma utbildning. Men alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser. Folkpartiet vill bevara särskolan och öka dess ekonomiska resurser. De senaste årens besparingar på särskolan har drabbat de elever i Stockholm som har allra störst behov av stöd. Detta är djupt cyniskt och fullkomligt oacceptabelt.

38. Fler speciallärare i särskolan

Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga för en välfungerande särskola. Därför är det mycket oroande att antalet utbildade speciallärare och specialpedagoger i särskolan stadigt har minskat. I Stockholm saknar 49 procent av lärarna specialpedagogisk examen och 13 procent av dem har ingen utbildning över huvud taget. I många fall verkar utbildade lärare och speciallärare ha ersatts av utbildade elevassistenter. En av de viktigaste åtgärderna för att öka antalet speciallärare är att inrätta en speciallärarutbildning som är inriktad på arbete med eleverna. Stockholms stad måste arbeta mycket aktivt för att öka andelen speciallärare och specialpedagoger med pedagogisk utbildning i särskolan

39. Avskaffa stadsdelsarresten

Elever i behov av särskilt stöd har samma rätt att välja skola som andra elever. I dag förhindras många elever att välja skola i en annan stadsdel, eftersom stödet för särskilda behov går till stadsdelen eleven bor i, och inte till den skola man valt. För att stärka valfriheten för elever i behov av särskilt stöd måste skolan lyftas ur stadsdelsnämndernas ansvarsområde och resurserna följa eleven. Det är inte acceptabelt att vissa elever hamnar i ett slags stadsdelsnämndsarrest.

40. Funktionshinder inget hinder

Alla elever har rätt till en bra skolgång på sina egna villkor. Funktionshinder får inte vara ett hinder för en bra utbildning. Stadens skolor ska handikappanpassas så att det fria valet möjliggörs och elever med funktionshinder ska ha rätt till bra hjälpmedel i skolan. Elever som behöver personlig assistans ska vara garanterade detta i förskola/skola, för att känna trygghet och kunna ägna sin kraft åt skolarbetet.

Befria grundskolan

Alla skolor ska vara fria och självständiga. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, det vill säga rektorer och lärare, som ska avgöra hur målen ska nås. Då krävs en organisation som ger skolan ökad självständighet, såväl ekonomiskt som organisatoriskt.

4 steg för att befria grundskolan

- Höj skolpengen
- Flytta grundskolan från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden
- Stärk rektorerna
- Slå vakt om valfriheten

41. Höj skolpengen

Under den borgerliga majoriteten höjdes skolpengen, de pengar som är öronmärkta direkt till skolorna för undervisning och lärarlöner, med 47 procent. 2002 fick de enskilda skolorna förfoga över ca 70% av stadens samlade resurser för skolan. Sedan dess har skolpengen sakta men säkert urholkats, och utgör i dag bara omkring 60% av den totala skolbudgeten. Därmed har också den enskilda skolans möjlighet till satsningar minskat betydligt.

Pengar som budgeterats för skolan ska inte kunna användas till Agenda 21-arbete och konsumentrådgivning. Folkpartiet vill höja skolpengens andel till omkring 70% av

skolbudgeten och därmed öronmärka en betydligt större del av resurserna till den enskilda skolan.

42. Flytta grundskolan från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden

Alla skolor ska vara fria och självständiga. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, det vill säga rektorer och lärare, som ska avgöra hur målen ska nås. Därför ska ansvaret för de kommunalt drivna skolorna flyttas från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden ska fungera som skolstyrelse för stadens skolväsende och fristående förskolor. Nämnden ska också ha ansvar för styrning och uppföljning.

43. Stärk rektorerna

Rektor och skolledning har en mycket viktig roll att spela i skolans pedagogiska utveckling. I dag tvingas många rektorer vara betydligt mer av byråkrater än pedagogiska ledare i skolan. Med pedagogisk ledare menar vi en rektor som har ansvar för skolans resultat, samt uppföljning och åtgärder för att förbättra resultatet. Folkpartiet vill att grundskolans rektorer anställs på 5-års-förordnanden, precis som gymnasiektorer och andra högre kommunala chefer.

44. Slå vakt om valfriheten

Rätten att välja skola och förekomsten av friskolor har bidragit till en positiv utveckling av skolväsendet som helhet i Stockholm. Nya undervisningssätt utvecklas och föräldrarna blir mera delaktiga och engagerade i skolan. Mångfalden av arbetsgivare ger fler utvecklingsmöjligheter för lärare och skolledare. Det ska råda valfrihet och lika villkor mellan kommunala och fristående skolor.

ERROR: syntaxerror
OFFENDING COMMAND: --nostringval--

STACK:

(Skolprogram for Stockholm 2006)
/Title
()
/Subject
(D:20080711141004)
/ModDate
()
/Keywords
(PDFCreator Version 0.8.0)
/Creator
(D:20080711141004)
/CreationDate
(SLKMAH)
/Author
-mark-